

nání o celní unii, vypovězení francouzských úvěrů v důsledku toho a vše, co pak z toho následovalo. Z vratké stavby byla vytažena cihla — začala se hroutit. Události šly za sebou jako blesky. Shroucení Credit-Anstaltu, rychlé stahování úvěrů z Německa, které následovalo a které za prvních sedm měsíců r. 1931 činilo přes 3½ miliardy marek, pád Danat-Banky, uzavření všech německých bank, nesnáze anglických peněžních ústavů z likvidace krátkodobých úvěrů zahraničních a z nedobytnosti vlastních zápůjček v cizině, zoufalý boj libry o udržení zlatého standardu a jeho konečné opuštění, letí nám před očima jako pestrý a nadmíru dramatický film, v němž těžiště děje se nakonec přenáší do Ameriky. Kniha líčí pak všechny kroky, které byly k ozdravení amerických bankovních poměrů podniknuty a končí krátkým nárysem plánů Rooseveltových a jejich kritikou.

Dr. Jar. Marcha.

ODBORNÁ POZŮSTALOST A KORESPONDENCE DRA ANTONÍNA RANDY A KORESPONDENCE JEHO RODINY. — Praha. 1934. Uspořádal Karel Škába. Vydal Dr. mont. h. c. Otakar Kruliš-Randa — str. 291 in-4. — Do oslav Antonína Randy, jehož sté výročí narození a zároveň dvacáté výročí úmrtí připadlo na letošní rok, jako milá a intimní vzpomínka zapadá dílo, které vskutku pietním způsobem vydal vnuk slavného českého právníka gen. řed. Dr. Ot. Kruliš-Randa. Jeho zásluha spolu s pečlivým katalogisátorem Karlem Škábou se stupňuje tím více, že nejde jen o čin úcty, nýbrž o práci, která nám otvírá bohatý pramenný materiál, v němž se teprve dokresluje Randova osobnost. Ovšem pořadatel správně poukazuje, když se byl dohledal první části rukopisné pozůstalosti, že je toho poměrně málo na Randův význam, tento poukaz přiměl Randovy dědice, aby hledali ostatek. A tak se vskutku našlo mnohem více (asi proti původním 1380 ještě 3300). Ale základní poznámka vlastně zůstává v platnosti, protože tu jde kromě malé sbírky konceptů (čís. II. 2165 až 2217) vesměs o korespondenci došlou. O korespondenci vydanou (expedovanou), která vlastně tvoří duševní vlastnictví korespondujícího, jsme i tu — jako při všech starších korespondencích — chudší a bylo by záslužné, aby přes všechnu nesnáz a velikou kusost se pátralo i po ní. Klíčem a nesporným prius k ní je právě tato korespondence, jejíž soupis se nám tuto podává. Namítne snad leckdo, že je v ní mnoho zbytečného, jako prostá poděkování, blahopřání, kondolence, visitky a pd., ale oceňuji jejich důležitost (vedle jiných momentů) i tím, že jediné tímto způsobem se nám dostává soupis osob, s nimiž Randa byl ve stycích.

Po formální stránce Škába zpracoval soupis nadvakrát: nejprve menší část I., pak II., každou zvlášť číslovanou inventárními čísly, při čemž u každého inventovaného kusu je signatura fasciklu a v něm pořadového čísla, dále stručný (ale převážnou většinou vystižný) obsah a konečně v poslední rubrice jest označen druh korespondence (dopis, lístek a pod.). Rozdělení na dvě části jest litovati, zejména dvojího číslování, ale poznámkami pořadatelovými je i to omluvitelné. V druhé části jako samostatné kapitoly jsou shrnuty dokumenty k Randově činnosti v České Akademii a v ministerstvu a v politice a kromě toho jeho poznámky z přednášek a některé rukopisy jeho vědeckých prací, poznámek a pod.

Z obsahu není lehké naznačit i hlavní rysy. Bylo již řečeno, že se nám tu podává klíč k biografii Antonína Randy. Ale to by bylo málo, poněvadž jeho korespondence kromě toho, že nám ukazuje osobnost světového formátu v jeho stycích s osobami jedinečného významu, s nimiž leckdy je v nejitimnější přátelské korespondenci, přináší nám bohatý materiál zejména pro vývoj naší právní vědy a pro historii politickou. Snad bude nejlépe za mnoho slov uvést některé příklady (v závorkách jsou uvedena invent. čísla). Tak máme tu materiál pro rukopisný (RKZ) boj (I., 11, 12, 42, 60 a j.), pro Randovy snahy dostat co nejvíce českých

úředníků do státní služby (I. 4, 25, 164, 199, 341 a mn. j.), pro jeho úsilí o češtinu v úřadech (I. 565). Samostatnou statí jsou dokumenty o boji za českou universitu v Praze (k r. 1882, II. 1431, 1537 a j.). Konečně ještě několik zajímavostí: tak se odtud dovídáme (I. 911), že Ruber připravoval r. 1883 práci o moravském tribunálu, Mil. Tyrš 1881 si stěžuje Randovi do potíží se svou habilitací (I. 1145), prof. Ursíny 1904 přednáší návrh na sloučení české techniky v Brně s budoucí moravskou českou universitou (I. 1164 s konceptem Randovy odpovědi!), je tu i zachována výplata honoráře za poslední Randův příspěvek (kritika Wellspachera v Právniku, II. 1730), Randovo doporučení známého kn. R. Taxise do Rumelie (II. 2390, 2798) a konečně i oznámení spolku Všehrdu o statutech Randova fondu (II. 3005). Pořadatel vyslovil přání, aby se nám dostalo publikace korespondence Randovy, referent by chtěl být neskromný a přát si, aby vedle jeho korespondence došlo i na vydání nejvýznačnějších Randových děl, po př. i těch prací a poznámek, které se nám zachovaly jen v rukopisech. Byla by to malá splátka velikého dluhu památce Antonína Randy.

Č a.

DR. ALOIS JINDŘICH—DR. JAR. PODLIPSKÝ: *Pensijní pojištění soukromých zaměstnanců*. Souborný popis a výklad. 8<sup>o</sup>, str. 672, Praha 1934, Právnické knihkupectví a nakladatelství (V. Linhart). — *Zákony o jednotlivých odvětvích sociálního pojištění patří k nejsložitějším a současně k »nejodbornějším« zákonům vůbec t. j. jejich znalost u právníků neodborných právě pro zvláštnost a komplikovanost materie jest notoricky pramalá. Je dále známo, že čím starší je některé odvětví sociálního pojištění, tím komplikovanější jsou normy o něm, v důsledku množství doplňků a zlepšení, jichž se pojištění průběhem času dostalo. Tím je také bohatší praxe, bez jejíž znalosti rovněž není praktickému právníku úspěšně možno se orientovati v daném oboru. To vše vyvolává potřebu důkladných pomůcek a komentářů a ovšem i poměrně značnou jejich produkci, alespoň u srovnání s jinými právními obory a v našich poměrech. Nevyjde téměř významnější zákon z oboru sociálního pojištění, aby v zápětí nevyšlo hned několik komentářů. Pokud však jde o komentář takové úrovně, jakou vykazuje kniha Jindřichova a Podlipského, jest jeho vyjití vždy uvítati. Je to ostatně zatím jediný výklad zákona o pensijním pojištění č. 26/29 ve znění nedávno vyhlášené novely č. 117/34 (a pokud víme, chystá se další pouze jediný).*

Zákon č. 26/29, který postavil pensijní pojištění na nové základy, znamenal jistý mezník v jeho vývoji. Komentáře, které vyšly krátce po jeho vydání (Gallas, Jindřich, německý Lippertův), nemohly ještě podati informace o tom, jak judikatura a ostatní praxe bude jeho ustanovení vykládati. Teprve novela č. 117/34 dává komentátorům možnost podati bohatý materiál k výkladu a použití zákona z r. 1929, jak ho přinesla pětiletá praxe. Této možnosti využili autoři způsobem téměř vyčerpávajícím. A v tom spočívá hlavní cena jejich knihy. Není jediné právní normy týkající se pensijního pojištění, ale snad ani jediného významného judikátu a rozhodnutí, aby nebyl v komentáři uveden.

Autoři rozdělili knihu na čtyři díly: V prvním podávají vývoj pensijního pojištění a souborný popis dnes platného zákona, v druhém otiskují text zákona (ve znění novely) s výkladem k jednotlivým paragrafům, v třetím otiskují novely k pensijnímu zákonu v autentickém znění, příslušné mezinárodní smlouvy a ostatní normy mající význam pro pensijní pojištění a dále resoluce zákonodárných sborů usnesené při projednávání novely z r. 1934. Ve čtvrtém dílu jsou otisknuty vzorce formulářů používaných u Všeobecného pensijního ústavu, vyplněných praktickými případy (zde jsou otištěny některé, jichž používá jediné úřadovna A v Praze, což může vésti v obvodech ostatních úřadoven k nedorozumění).

Jak vidno, rozhodli se autoři pro rozdělení výkladu o obsahu zákona na souborný popis, v němž srozumitelně a instruktivně reprodukuji obsah